

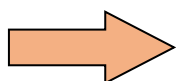
3 LEKCJA

Formy opodatkowania

Po przeczytaniu tego rozdziału powinieneś umieć:

- ❖ Wymienić i omówić formy opodatkowania.

PODSTAWOWE INFORMACJE O PODATKU DOCHODOWYM

Podatek dochodowy to obowiązkowe świadczenie pieniężne na rzecz państwa, które płaci osoba fizyczna lub prawna od osiągniętego dochodu, czyli od różnicy między przychodami a kosztami ich uzyskania.

Innymi słowy - jest to podatek od zarobionych pieniędzy, który zależy od tego, ile faktycznie się zarobiło po odliczeniu poniesionych wydatków.

Występuje tylko w jednostkach zobowiązanych do płacenia podatku dochodowego od osób prawnych. Składa się on z dwóch części: z części bieżącej oraz części odroczonej. Dla osób fizycznych prowadzących księgi rachunkowe wynik finansowy brutto jest równocześnie wynikiem netto, a podatek dochodowy opłacany jest przez właściciela jednostki, a nie przez samą jednostkę. W rachunku zysków i strat sporządzonym przez jednostkę będącą osobą fizyczną, podatek dochodowy nie wystąpi (źródło: <https://stat.gov.pl/>).

Ta definicja pochodzi ze słownika pojęć statystyki publicznej; pokazuje, że podatek dochodowy może być analizowany także w kontekście jednostek prawnych i rachunkowości.

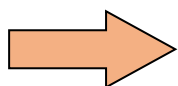
W Polsce wyróżniamy dwa główne rodzaje podatku dochodowego:

PIT (Podatek dochodowy od osób fizycznych)

- płacą go osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą lub zatrudnione na umowę,

CIT (Podatek dochodowy od osób prawnych)

- płacą go firmy posiadające osobowość prawną, np. spółki z o.o. czy akcyjne.

FORMY OPODATKOWANIA PODATKIEM DOCHODOWYM DLA JEDNOOSOBOWEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Każdy przedsiębiorca, który rozpoczyna swoją działalność, może wybrać, w jaki sposób będzie opodatkowywać swój dochód. Przy **jednoosobowej działalności gospodarczej (JDG)** w Polsce możesz wybrać **formę opodatkowania**, czyli sposób, w jaki będziesz płacić podatek dochodowy od swoich zysków.

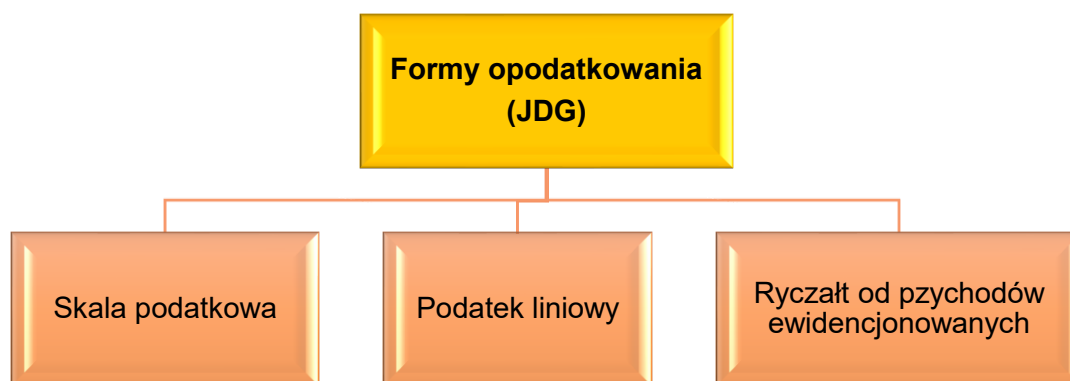
Wybór tej formy ma duże znaczenie, bo wpływa na to:

- ile zapłacisz podatku,
- jakie ulgi Ci przysługują,
- jak wygląda Twoja księgowość.

Rozpoczynając działalność, a także w jej trakcie, będziesz się zastanawiać, która z form opodatkowania dochodów jest dla ciebie najlepsza. Do wyboru mamy **trzy podstawowe formy opodatkowania** dochodów z działalności gospodarczej. Czwartą formą opodatkowania jest **karta podatkowa**, jednak od 2022 roku mogą z niej korzystać jedynie podatnicy, którzy byli opodatkowani w tej formie przed rokiem 2022 i kontynuują opodatkowanie w formie karty podatkowej.

➡ 1) SKALA PODATKOWA (opodatkowanie na zasadach ogólnych)

Skala podatkowa lub inaczej opodatkowanie na zasadach ogólnych to podstawowa forma opodatkowania działalności gospodarczej. Rozliczenie na zasadach ogólnych oznacza, że **opodatkowaniu podlega dochód**, czyli różnica pomiędzy uzyskanymi przychodami, a kosztami uzyskania przychodów. Katalog przychodów, które mogą stanowić przychody z działalności gospodarczej, jest otwarty. Oznacza to, że przychodami z działalności gospodarczej są wszelkiego rodzaju przysporzenia osiągnięte w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

W ramach skali podatkowej funkcjonują **progi podatkowe**.

Progi podatkowe to granice dochodu, które decydują o tym, jaką stawkę podatku dochodowego zapłaci podatnik.

A konkretnie progi podatkowe to

Progi podatkowe w Polsce stanowią ważny element systemu fiskalnego, którego zadaniem jest proporcjonalne obciążenie podatników w zależności od poziomu ich dochodów. Ze względu na obowiązującą kwotę wolną oraz liczne ulgi i odliczenia, podstawa opodatkowania nie zawsze odpowiada faktycznie osiągniętemu dochodowi. Z tego powodu wybór odpowiedniej formy opodatkowania zależy od indywidualnej sytuacji finansowej oraz rodzaju prowadzonej działalności.

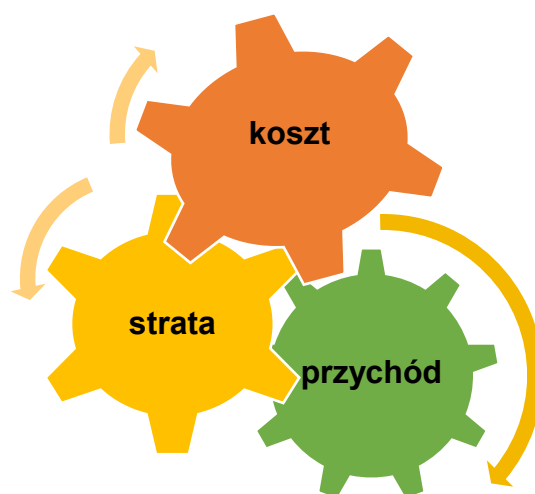
 Obecnie obowiązują następujące progi podatkowe:

- **pierwszy próg podatkowy 12%** – dla osób, których dochód roczny nie przekracza 120 000 zł minus kwota zmniejszająca podatek.
- **drugi próg podatkowy 32%** – dla osób, których dochód przekracza 120 000 zł rocznie, przy czym stawka podatku 32% dotyczy tylko tej części dochodu, która przekracza wyżej wymieniony próg podatkowy.
(źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

Przy tej formie można stosować odliczenia, ulgi podatkowe.

Warto wiedzieć!

Przychodem z działalności gospodarczej są wszelkie kwoty należne oraz otrzymane w związku z prowadzoną firmą. Kwoty należne to także te, których przedsiębiorca jeszcze nie otrzymał, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat oraz skont.

Przychód z działalności gospodarczej powstaje wtedy, kiedy staje się należny, choćby nie został przez ciebie otrzymany.

Oznacza to, że przychód powstaje z chwilą, kiedy możesz domagać się należności za sprzedany towar lub wykonaną usługę.

Zgodnie z ogólną zasadą przychód z działalności gospodarczej powstaje w momencie: wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi albo częściowego wykonania usługi, nie później niż w dniu wystawienia faktury albo uregulowania należności.

Kosztami uzyskania przychodów są wszelkie wydatki poniesione w celu uzyskania albo zabezpieczenia źródła przychodów.

Przepisy nie wskazują konkretnie, jakie wydatki stanowią koszt uzyskania przychodu. Kluczowy jest cel, w jakim przedsiębiorca ponosi te wydatki.

Koszty uzyskania przychodów to wydatki, które:

- zostały poniesione w celu osiągnięcia przychodów, na przykład poprzez nabycie towarów, materiałów biurowych, wyposażenia, czyli wszystkiego co bezpośrednio bądź pośrednio ma doprowadzić do osiągnięcia przychodu
- zachowania źródła przychodów, czyli na przykład wydatki na organizację spotkań z kontrahentami
- zabezpieczenia źródła przychodów, czyli na przykład wydatki na polisy ubezpieczeniowe
- zostały faktycznie poniesione (nie ma znaczenia faktyczne zapłacenie, ale poniesienie kosztu, czyli wystawienie faktury, ujęcie w księgach)
- zostały poniesione przez podatnika (a nie przez inną osobę)
- nie zostały wymienione w katalogu wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

Strata z działalności gospodarczej powstaje jeżeli suma twoich przychodów z działalności gospodarczej w danym roku kalendarzowym, jest niższa niż suma kosztów uzyskania przychodów, **ponosisz stratę z działalności gospodarczej**.

Składki na ubezpieczenia przedsiębiorcy

Prowadząc działalność gospodarczą opodatkowaną na zasadach ogólnych, masz prawo uwzględnić w rozliczeniu podatkowym:

- składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe),
- składki na Fundusz Pracy,
- składki na Fundusz Solidarnościowy, które płacisz w ramach swojego ubezpieczenia.

Kiedy skala podatkowa może być opłacalna dla przedsiębiorcy

- Jeśli masz **wysokie koszty prowadzenia działalności**, skala może być korzystna, bo możesz je odliczyć od przychodu, co zmniejsza podstawę opodatkowania.
- Skala podatkowa daje dostęp do ulg i odliczeń, co może być ważne, zwłaszcza w działalności z dużymi wydatkami.

2) PODATEK LINIOWY

Podatek liniowy jest jedną z form opodatkowania dochodu przedsiębiorcy.

Gdy ją wybierzemy, dochód będzie opodatkowany stawką 19% (stała stawka). Należy pamiętać, że **stawka opodatkowania będzie taka sama, niezależnie od tego, czy dochód jest niski, czy wysoki**. Warto mieć to na uwadze przy wyborze formy opodatkowania.

Opodatkowanie dochodów podatkiem liniowym może stosować zarówno podatnik, który samodzielnie prowadzi swoją działalność, jak i podatnicy, którzy są wspólnikami w spółkach niebędących osobą prawną.

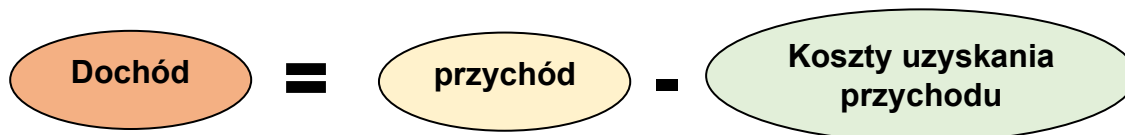
Jeśli wybierzesz formę opodatkowania dochodów z działalności gospodarczej według stawki liniowej, musisz złożyć Naczelnikowi Urzędu Skarbowego pisemne oświadczenie:

- w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym uzyskasz pierwszy przychód z działalności gospodarczej w danym roku
 - do końca roku, gdy pierwszy przychód uzyskasz w grudniu danego roku, w przypadku rozpoczynania działalności
- (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

🚦 Jak obliczyć dochód, żeby móc go opodatkować podatkiem liniowym?

Zarówno przy formie opodatkowania na zasadach ogólnych według skali podatkowej, jak i według podatku liniowego, dochód liczony jest w ten sam sposób.

🚦 Co jest opodatkowane podatkiem liniowym?

Podejmując decyzję o opodatkowaniu według stawki liniowej, pamiętaj, że opodatkowaniu będzie podlegać **dochód osiągnięty przez ciebie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej**.

Ustalając dochód dla celów podatkowych, masz prawo uwzględniać:

- koszty uzyskania przychodu poniesione w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą
- stratę z działalności gospodarczej.

🚦 Ulgi przy podatku liniowym

Decydując się na opodatkowanie podatkiem liniowym, należy mieć świadomość, że zakres dostępnych ulg i odliczeń jest znacznie bardziej ograniczony niż w przypadku rozliczania się na zasadach ogólnych (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

Składki płacone przez przedsiębiorcę do ZUS

Prowadząc działalność gospodarczą opodatkowaną liniowo, masz prawo uwzględnić w rozliczeniu podatkowym, składki które płacisz w ramach swojego ubezpieczenia na:

- ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe)
- Fundusz Pracy
- Fundusz Solidarnościowy.

W przypadku opodatkowania podatkiem liniowym, składki na ubezpieczenie zdrowotne podlegają **odliczeniu od dochodu lub zaliczeniu do kosztów uzyskania przychodów** (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

Pamiętaj!

Według stawki liniowej osiągnięte dochody są opodatkowane 19% stawką podatkową. Niezależnie od wysokości osiągniętego dochodu stawka podatku jest zawsze taka sama.

3) RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest jedną z prostszych form opodatkowania działalności gospodarczej. Podstawę opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych stanowi **osiągnięty przychód** po uwzględnieniu przysługujących odliczeń.

W rozliczeniu podatkowym **nie uwzględniasz kosztów uzyskania przychodów**, dlatego ryczałt może się opłacać przedsiębiorcom, którzy nie ponoszą wysokich wydatków związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Dzięki temu też obliczenie podatku jest proste.

Wybierając tę formę opodatkowania **będziesz** musiał:

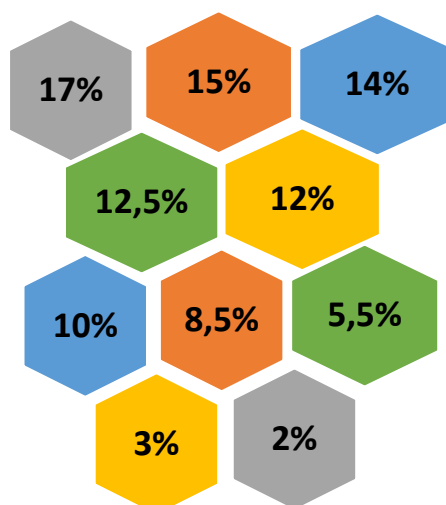
- prowadzić odrębną za każdy rok podatkowy ewidencję przychodów, w której będziesz zapisywać przychody w rozbiciu na poszczególne stawki podatku, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych;
- wpłacać w ciągu roku ryczałt od przychodów ewidencjonowanych za poszczególne miesiące lub kwartały roku podatkowego do urzędu skarbowego, właściwego według Twojego miejsca zamieszkania, w terminie do 20 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni lub miesiąca następującego po kwartale, a ryczałt od przychodów ewidencjonowanych za grudzień lub za IV kwartał uiszcza się w terminie do 20 stycznia roku następnego (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

Ryczałt 2025 - stawki ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych

Jak wcześniej wspomniano, podatnicy, którzy jako formę rozliczeń z fiskusem wybrali ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, w zależności od profilu wykonywanej działalności mogą skorzystać z jednej z ośmiu stawek ryczałtu. W przypadku prowadzenia złożonej działalności podlegającej pod kilka stawek możliwe jest posłużenie się kilkoma z nich. Należy jednak zwrócić uwagę, że wyróżnia się pięć najczęściej występujących stawek: 17%, 15%, 8,5%, 5,5% oraz 3%. Szczegółowe informacje o przypisaniu rodzaju działalności do stawki ryczałtu reguluje art. 12 ust. 1 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Wykaz stawek ryczałtu w 2025

Składki na ubezpieczenia pracowników

Jeżeli zatrudniasz pracowników musisz opłacać z własnych środków, z tytułu ich wynagrodzeń:

- składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe),
- składki na Fundusz Pracy,
- składki na Fundusz Solidarnościowy,
- składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Opłacone za pracowników składki na ubezpieczenia społeczne i pozostałe fundusze (Fundusz Pracy, Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych) stanowią **koszty uzyskania przychodów** - wydatki poniesione na sfinansowanie tych składek uwzględnisz w kosztach uzyskania przychodów.

W jakim terminie złożyć zeznanie roczne

Osoby prowadzące działalność gospodarczą i rozliczające się podatkiem liniowym składają roczne zeznanie podatkowe na formularzu **PIT-36L**. Dokument należy przekazać do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

Zeznanie można składać **od 15 lutego**, przy czym formularze przesłane wcześniej zostaną uznane za złożone właśnie tego dnia. Ostateczny termin na dostarczenie PIT-36L to **30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym**.

Jeśli oprócz działalności gospodarczej opodatkowanej liniowo uzyskujesz również dochody z umowy o pracę, zlecenia lub dzieła, musisz dodatkowo złożyć **PIT-37**.

4) KARTA PODATKOWA

Karta podatkowa to najprostsza forma opodatkowania działalności gospodarczej w polskim systemie podatkowym, polegająca na płaceniu stałej, z góry ustalonej kwoty podatku miesięcznie – niezależnie od wysokości faktycznych przychodów czy kosztów. Kwota podatku jest stała i wynika z decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego.

Przedsiębiorca korzystający z karty nie jest zobowiązany do prowadzenia księgowości, a podatek, który płaci często nie jest wysoki i dodatkowo - nie zależy od wysokości dochodów. Jest ona opłacalna dla firm, które zatrudniają niewielu pracowników. Fakt, iż kwota podatku nie jest zależna od dochodu może być korzystny dla przedsiębiorców osiągających wysokie zarobki. Niestety, w przypadku kłopotów finansowych, gdy w firmie pojawi się strata, podatek i tak będzie musiał być zapłacony (źródło: <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-karta-podatkowa>).

Od 2022 roku z karty podatkowej mogą korzystać tylko ci podatnicy, którzy kontynuują opodatkowanie w tej formie – byli już opodatkowani w ten sposób w 2021 roku (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

Kiedy można skorzystać z karty podatkowej?

Z opodatkowania w formie karty podatkowej mogą skorzystać przedsiębiorcy w sytuacji, gdy:

- kontynuują opodatkowanie w formie karty podatkowej po 31 grudnia 2021 roku i nie zrezygnują ani nie utracą prawa do opodatkowania w tej formie po 31 grudnia 2021 roku
- prowadzą działalność gospodarczą na terytorium Polski
- prowadzą jeden z rodzajów działalności podlegającej opodatkowaniu w formie karty podatkowej, zgodnie z art. 23 Ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne
- nie korzystają z usług osób niezatrudnionych na podstawie umowy o pracę ani z usług innych przedsiębiorstw lub zakładów – chyba że są to usługi specjalistyczne, czyli czynności i prace, które wchodzą w inny niż zgłoszony zakres działalności i są niezbędne do wykonania wyrobu i świadczenia usług w sposób całkowity, w tym także czynności i prace towarzyszące
- małżonek podatnika nie prowadzi działalności gospodarczej w tym samym zakresie, z której przychody (dochody) podlegają odrębnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym na ogólnych zasadach, podatkiem liniowym lub ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych
- nie prowadzą innej działalności gospodarczej poza jednym rodzajem działalności wskazanym w zgłoszeniu organowi podatkowemu
- nie wytwarzają wyrobów opodatkowanych podatkiem akcyzowym (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>)

Wyliczenie podatku

Na wysokość podatku składają się różne czynniki, dlatego też podatnik nie jest w stanie ustalić go samodzielnie. W głównej mierze wpływ na nią ma przedmiot prowadzonej działalności. Pod uwagę brana jest m.in. liczba zatrudnionych pracowników, a także liczba mieszkańców miejscowości, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza.

Wysokość podatku ustalana jest ogólnie, dlatego też z początkiem nowego roku może ona ulec zmianie, o czym oczywiście poinformuje podatnika naczelnik urzędu skarbowego.

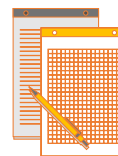
Zmiana stawki podatku

Przedsiębiorca korzystający z opodatkowania w formie karty podatkowej ma obowiązek informować Naczelnika Urzędu Skarbowego o zmianach w stosunku do stanu przedstawionego we wniosku o opodatkowanie w formie karty podatkowej, które mają wpływ na wysokość podatku dochodowego. W szczególności musisz poinformować Naczelnika Urzędu Skarbowego o zmianie:

- stanu zatrudnienia
- miejsca prowadzenia działalności
- rodzaju i zakresu prowadzonej działalności
- liczby stanowisk na parkingu
- liczby i rodzaju urządzeń przy prowadzeniu usług rozrywkowych
- liczby godzin przeznaczonych na wykonywanie usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego i usług weterynaryjnych
- liczby sprzedawanych posiłków domowych
- liczby godzin sprawowania opieki domowej nad dziećmi i osobami chorymi
- liczby godzin przeznaczonych na udzielanie lekcji
- innych okoliczności mających wpływ na wysokość podatku w ramach karty podatkowej (źródło: <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-karta-podatkowa>).

Podsumowanie

✚ Jak dobrać formę opodatkowania do charakteru działalności?

Wybór właściwej formy opodatkowania to jedna z kluczowych decyzji, jakie przedsiębiorca musi podjąć na starcie działalności. To od niej zależą późniejsze obciążenia podatkowe, koszty prowadzenia firmy oraz sposób rozliczeń z fiskusem. Polskie przepisy przewidują kilka możliwości opodatkowania jednoosobowej działalności gospodarczej.

Dobór odpowiedniej formy nie jest jednak przypadkowy – powinien uwzględniać szereg czynników, w tym przede wszystkim:

- strukturę organizacyjno-prawną przedsiębiorstwa,
- rodzaj i skalę wykonywanej działalności,
- liczbę zatrudnionych pracowników,
- oraz poziom osiągniętych przychodów i ponoszonych kosztów.

Przemyślana analiza tych elementów pozwala wybrać formę opodatkowania najlepiej dopasowaną do specyfiki firmy i jej planów rozwojowych.

Co do zasady za wybór formy opodatkowania odpowiedzialny jest przedsiębiorca, który podczas wyboru musi kierować się nie tylko rachunkiem ekonomicznym, ale także rodzajem wykonywanej działalności.

Prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej (JDG) daje przedsiębiorcy sporą elastyczność, ale wiąże się również z koniecznością podejmowania ważnych decyzji. Jedną z najistotniejszych – zarówno przy zakładaniu firmy, jak i w trakcie jej funkcjonowania – jest wybór właściwej formy rozliczeń z fiskusem. To, na jaki sposób opodatkowania się zdecydujesz, wpływa na wysokość podatku dochodowego, kwotę składki zdrowotnej oraz możliwość korzystania z różnych ulg i preferencji. Nieodpowiedni wybór dokonany na początku roku może skutkować realnymi stratami finansowymi, które będą odczuwalne przez cały kolejny rok podatkowy.

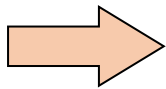

Dla nowych przedsiębiorców dostępnych jest kilka sposobów opodatkowania działalności gospodarczej. Każdy z nich oferuje pewne korzyści (zalety), ale wiąże się też z określonymi ograniczeniami (wady), dlatego wybór najlepiej dopasowanej formy powinien być dobrze przemyślany.

Zalety i wady form opodatkowania JDG

Forma opodatkowania	Zalety	Wady
Skala podatkowa (zasady ogólne)	• Dostęp do kwoty wolnej 30 000 zł • Szeroki katalog ulg i odliczeń • Możliwość wspólnego rozliczenia z małżonkiem • Korzystna przy wysokich kosztach działalności	• Wyższa stawka 32% po przekroczeniu II progu • Wyższa składka zdrowotna (9% dochodu) • Bardziej rozbudowana księgowość
Podatek liniowy	• Stała stawka 19% niezależnie od dochodu • Korzystny przy wysokich zarobkach • Możliwość odliczania kosztów	• Brak kwoty wolnej • Brak wspólnego rozliczenia i ograniczone ulgi • Składka zdrowotna 4,9% dochodu, ale bez limitu odliczeń
Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	• Niska stawka w wielu branżach • Bardzo prosta księgowość • Brak obowiązku prowadzenia KPiR	• Podatek od przychodu – brak możliwości odliczania kosztów • Ograniczenia branżowe i limit przychodów • Brak kwoty wolnej i większości ulg
Karta podatkowa	• Najprostsza forma rozliczeń – stała kwota podatku • Minimalne obowiązki księgowe	• Niedostępna dla nowych przedsiębiorców • Brak odliczeń i ulg • Podatek niezależny od wysokości przychodów – ryzyko przy niskich dochodach

PODATEK VAT – ZGŁOSZENIE PODATKU I MOŻLIWE ZWOLNIENIA

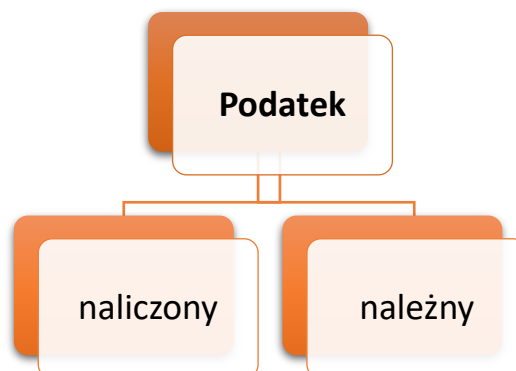
Podatek VAT to **podatek od towarów i usług**, obowiązujący w Polsce i większości krajów Unii Europejskiej.

Co to jest podatek VAT?

Podatek od towarów i usług (VAT) to forma opodatkowania transakcji sprzedaży, która obejmuje zarówno sprzedających, jak i kupujących, ponieważ jego kwota jest doliczana do ceny netto towarów i usług. Jest to podatek pośredni, który doliczany jest do ceny sprzedawanych towarów i usług – płaci go ostatecznie konsument, ale rozlicza przedsiębiorca.

System VAT działa w sposób sprawiający, że faktyczny ciężar podatku ponosi finalny odbiorca – konsument. Na każdym kolejnym etapie produkcji lub obrotu przedsiębiorcy doliczają VAT do swojej sprzedaży, ale jednocześnie mogą go odliczyć z zakupów związanych z działalnością opodatkowaną. W rezultacie podatek odprowadzany do urzędu obejmuje jedynie „wartość dodaną”, którą przedsiębiorca wnosi do produktu lub usługi. Dzięki temu mechanizmowi VAT powinien być dla firm ekonomicznie neutralny – o ile nie są one końcowymi użytkownikami towarów lub usług, których dotyczy podatek.

Wyróżniamy dwa rodzaje podatku VAT, mianowicie podatek VAT należny i naliczony.

- **podatek VAT należny** - to kwota zobowiązania, która powstaje w momencie wystawienia dokumentu sprzedaży, zwykle faktury. Wartość VAT należnego podlega wpłacie do urzędu skarbowego.
- **podatek VAT naliczony** - to wartość, o jaką nabywca ma możliwość obniżyć podatek VAT należny w składanej deklaracji podatkowej.

Stawki VAT

Podatek VAT należy płacić według stawek. Obecnie w Polsce w 2025 roku obowiązują trzy podstawowe stawki VAT: 23%, 8% oraz 5%. Wyróżnia się także stawkę VAT 0% dla wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów oraz eksportu towarów.

Przy zastosowaniu stawki 0 % sprzedawca nie płaci podatku, ale ma prawo do odliczenia VAT od zakupu towarów i usług z związanych z daną transakcją.

Wprowadzenie i kontrola stawek VAT w Polsce jest ważnym zadaniem dla organów podatkowych, które dbają o prawidłowe funkcjonowanie systemu podatkowego.

Efektywne zarządzanie stawkami VAT ma kluczowe znaczenie dla stabilności finansowej państwa, wspierania przedsiębiorczości oraz zapewnienia równowagi między interesami podatników a potrzebami społeczeństwa (źródło: <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-co-to-jest-podatek-vat-zasady-jego-dzialania>).

Kto ma prawo do zwolnienia z VAT?

Każdy przedsiębiorca prowadzący działalność w sposób zorganizowany i ciągły co do zasady podlega obowiązkowi VAT. W określonych sytuacjach istnieje jednak możliwość skorzystania ze zwolnienia z podatku VAT. Może ono przysługiwać ze względu na nieprzekroczenie limitu obrotów albo rodzaj sprzedawanych towarów lub świadczonych usług (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/>).

Jak prowadzić ewidencję VAT

Jeżeli jesteś zarejestrowany jako podatnik VAT czynny, musisz prowadzić ewidencję VAT w formie elektronicznej:

- **Ewidencja sprzedaży** umożliwia prawidłowe wyliczenie kwot podatku należnego w danym okresie rozliczeniowym
- **Ewidencja zakupów** pozwala określić wysokości podatku naliczonego, podlegającego odliczeniu w danym okresie rozliczeniowym.

Dane z ewidencji pozwalają na przygotowanie prawidłowej deklaracji podatkowej, informacji podsumowującej oraz Jednolitego Pliku Kontrolnego JPK_VAT. Wzór ewidencji nie jest określony w przepisach (źródło: <https://www.biznes.gov.pl/pl/p>).

